

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

**Előfizetési díj:** Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.  
 Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendőek be.  
 Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatal, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében  
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.  
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordantea szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

**Hirdetési díj:** öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.  
**Hirdetések felvételnek:** Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutza 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.  
 Nyilttér sora 20 kr.

## Előfizetés

### „Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

**Előfizetési árak:** egész évre 12 ft. o. é. Félévre 6 frt. o. é. Évnegyedre 3 „ „ „  
 Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendőek be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-kétől megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

## A Királyföld rendezése.

A „Herm. Ztg.“-nak következőket írják Budapestről, sept. 1-ről. A megyesi gyűlésen létrejött megállapodások, illetőleg, a mult száz nemzeti egyetem fölterjesztésének sorsa, mint megbízható forrásból értesülök, előlegesen a belügyminis-ter asztalán már eldöntve fekszik, és pedig oly ér-telemben, mely az említett m. évi decz. 16-n kelt fölterjesztményben kifejezett várakozásoknak re-ményeknek, óhajoknak és követeléseknek megfe-lelni épen nem alkalmas. Csak arra akarok utalni, hogy azon kérdés, vajjon a Királyföld ősi törté-nelmi összefüggésben, azaz: a Brassó és Beszter-cze vidékével, mint politikai egész vagy öszmuni-cipium továbbra is meghagyandó-e, a municipi-umok kikerekítésére vonatkozó miniszteri törvény-javaslat elveihez képest előre is tagadó értelemben döntetett el. Hasonló módon és irányban döntetett el ama további kérdés is, vajjon a királyföldi mu-nicipiumok új beosztása tárgyában általában a száz nemzeti egyetem, mint 11 száz kerület politikai képviselő-testületének véleménye bekérendő-e. Az érintett nagyfotosságu törvényjavaslat befe-jezésének még ünnep és vasárnapokon is több órát szentelnek a belügyminiszteriumban az erdélyi municipiumok beosztását általában tárgyalják és döntötték el, s a tanácskozásban gr. Szapáry Gyula minister elnöke alatt Zeyk Károly állam-titkár és Groisz Gusztáv miniszteri tanácsos vettek részt.

— **A horváthországi kiegyezésről,** azt írja a porosz keresztes lap, hogy a revisió el-fogadottnak tekinthető már, és „ennyiben kedve-zően állana az ügy, ha nem kellene a kiegyezés után a hivatal kérdéssel megküdeni. Ebben hajótörést szenvedhet minden, a mi már rendezettnek látszik. Vagy valamennyi pártot arányosan részesítenek a jól fizető és fontos hivatalokban, és ez esetben nagyon megbízhatlan elem jut bele; vagy csak olya-nokat választanak, a kik csakugyan bizalomra méltók. Ekkor azonban rögtön egy magyarellenes oppositót teremtenek, a mely annyival erősebb lesz, a mennyivel szűkebbre vonják a köröket a melyek-ből az országos hivatalokat betöltik. Horváthorszá-gban ugyanis mindenki kóvér javadalmakra, vagy a hivatali állásból eredő befolyásra jövedelemre spe-kulál. A kit mellőznek, az az elégtelenség tábora-ba csap át, vagy hogy nélkülözhetlenségét bizonyít-sa, nehézségeket támaszt a magyar kormányknak és a horváth unionistáknak.

## Legújabb táviratok.

**Zágráb,** szeptember 6. A tartománygyűlés 3-ik olvasással elfogadta az átvizsgálási tör-vényt. A közelebbi ülés napja bizonytalan; való-szerűleg szeptember 10-én. — Mindinkább több hit-elre talál azon hír, hogy gr. Jankovics Gyula fog-bánná kinevezettni. — A m. k. honvédelmi minis-ter Szende, a honvédségi ügyek rendezése végett ide érkezett, és az érseknél szált meg. — A p. ü. bizottmány az 1873-ki budgetet egészen le-tárgyalta.

**Páris,** szeptember 5. este. A tegnapi nap a megyékben teljes nyugalommal mult el; csak Bor-deauxban volt némi rendezavarás, mely azonban csakhamar elnyomott. Algirban a radikálisok

összecsoportosultak és néhány tiszt bántalmazta-tott. A csapatok azonban helyreállították a rendet. — A „Pays“-ben, a bonapártisták közegében Cassagnac Pál kerekén kinyilatkoztatja, hogy a royalistákkal való bármely szövetség meg van szakítva. Cassagnac végül azt mondja: „Ti akartátok a háborút, azt hát meg is talál-tátok.“

Thiers—Voguesmegye tanácsának hozzá in-tézett feliratára válaszolva—leveleiben azt mondja, hogy nagy köszönettel fogadja polgártársai elismerését: ez az egyedüli jutalom, melyre törekszik. Ellenségei állításának daczára, — kiket ő nem tar-tott oly elkeseredetteknek, az ország elismeri, hogy ő csakugyan tett valamit a hazáért. Ő ezzel eléggé meg van jutalmazva.

Azt mondja továbbá Thiers, hogy még bi-zonytalan, vajjon meglátogatja-e a keleti tartomá-nyokat, és pedig magának a conservatív köztársá-ságnak érdekében, melyet ő ma egyedül lehetsé-ges kormányknak tart. Minden más kormány csak valamely pártnak diadala lenne, tehát se pártatlan, se békeszerző, se jogos.

**Madrid,** szeptember 5. A cortes, ma d. u. 5 órakor titkos ülést tartott. Castelar azt mondá, hogy ha az egész Európa reactionarius lesz is, Spa-nyolország szabadelvű egyéneknek arra kell töreked-niök, hogy a carlistákat legyőzzék. — Salmeron kinyilatkoztatja, hogy ő már 20 év óta a halálbűn-tetés eltörlését pártolja; azonban nincsen elég er-kölosi tekintélye arra, hogy e nézetét érvényre juttassa. Ugy véli helyesen cselekszik, ha visszavo-nul, és illőnek tartja, hogy Castelar foglalja el helyét. Rios Resas szerint a cortes többsége kép-viseli az országot; — annak a Salmeron-minis-terium alatt megkezdett pályán kell haladnia Cas-telar végül 24—48 órai gondolkodási időt kért.

**Odessa,** sept. 6. Taskendből következő hí-rek jöttek; az oroszellenes párt meggyilkolta Ja-kub Béget, de azért a fölkelés megújult. 600 lá-zadó főbelövetett, s az orosz csapatok segítséget vinni Bokharába indultak.

## Közlemények a magy. kir. honvédelmi miniszterium működéséről 1867—1872.

A miniszter megbízásából hivatalos adatok alapján írta Asbóth János, magy. kir. honvédelmi miniszteri titkár.

Hatodik szakasz:

Kiképzés és oktatás.

XXVIII. Katonai irodalom.

Nagy befolyással volt a ministerium a katonai irodalom fejlődésére is.

A nemzeti hadi irodalmak két főforrását az il-lető hadi tetteknek történeteszerű leírásai, s a kiadott szabályzatok képezik.

A magyar hadi irodalom újabb fejlődésének, eltekintve az 1849-ik évi harc vezetése ese-ményeitől, kétségbevonhatlanul az 1868-ik évi XLI-ik törv. cikk alapján létrejött m. kir. honvédség részére szerkesztett hivatalos kiadványok adták meg a legislegnagyobb lendületet.

A m. kir. honvédséget illető hivatalos kiad-ványok, egymint: az alapszabályok, szabályrende-letek, szabályzatok és utasítások a következő chro-nologicus sorrendben jelentek meg:

Az 1869-ik évben:

1. „A m. kir. honvédség alapszabályai.“ Ezen a „honvédelmi rendeletek tárának“ első füzeté-gyanant megjelent kiadvány az 1868-ik évi XLI-ik törvénycikknek végrehajtási rendeletét ké-pezi.

Magában foglalja a magyar korona államterü-letének felosztását honvédelmi tekintetben, a hon-védhatóságok szervezetét és hatáskörét, azok szol-gálati viszonyát és fegyelmi hatalmát, a honvédség alakítását, kiegészítését és szolgálati idejét, a hon-véd közegek közreműködését a hadkiegészítésnél, a honvédségi anyakönyvek és lajstromok szervezetét, az időszaki beadványokat, a honvédség nyilvántar-tását, az ellenőrzési szemléket, az elbocsátási és visszalépési eljárást, a behívás módjait, az éven-kénti fegyvergyakorlatokat, az elbocsátást a hon-védség kötelékéből a szolgálati idő leteltével, a tett-

leges állomány tiszték és legénységi személyek nyugdíj és ellátási igényeit, a szabadságolt állo-mányu tiszték és legénységi személyek polgári vi-szonyait, a honvédbírókat, a polgári hatóságok közreműködését a honvédség szolgálati ügyeiben, a honvéd kinttartást, az állandósított századokat és végre a honvédlövasság szervezetét.

2. „Ruházati és felszerelési szabályzat a m. k. honvédség számára.“ Ezen szabályzatban a hon-védség ruházata, szerelvénye és fegyverzete részle-tesen leíratik, és az néhány általános ruházati meg-jegyzéssel befejeztetik.

3. „A m. k. honvédség kerületi hadbiztosá-gainak alapszabályai.“ Ezen kiadvány két főrésze-re, egymint a szervezeti és a szolgálati szabályzatra oszlik.

Az első főrész magában foglalja: a hadbiztos-ságok rendeltetését, állományát, szolgálati viszonyát, hatáskörét, kiegészítését, illetékét s egyéb szemé-lyes ügyeit.

A második főrész tartalmazza: a hadbiztosá-gok ügyrendét és hivatalos eljárásuk részletes le-írását.

4. „Utasítás a honvédcapat-pénztárak keze-lésére nézve.“ Ezen utasítás a honvédcapatok pénztárainak a pénztári bizottságok általi kezelé-sét, és azok vizsgálatát szabályozza.

5. „Általános kezelési utasítás a m. kir. hon-védség számára.“ Ezen kiadványnak a pénzkeze-lésre vonatkozó része magában foglalja mindazt, a mi a hópénzekről, zsoldokról és egyéb pénzbeli já-randóságokról, továbbá a különféle anyag- és élelmi szereknek megszerzéséről s a czéliből eszközölt pénzbevételekről és kiadásokról a honvédszólal-jaknál vezetett számadást illeti.

A termények és egyéb tárgyak kezelése a hon-védszólaljaknál kiterjed: a természetben való élelmi czikkekből szükségletre, ruházatra, katonai- és lőszerelvényekre, fegyverzetre és lőszerre, iro-dai és másféle butorzatokra, laktanyai készletekre, ágyművekre s anyagjándóságokra, tornászati és vívőeszközökre, végre a tábori készület minden tár-gyaira.

6. „Utasítás a m. k. honvédség alosztályai-nak gazdálkodási ügyviteléről.“ Mig az előbb említett kezelési utasítás a zászlóaljok gazdaszatke-zelésének a kezelőbizottságok általi vezetéséről szol, a szóban forgó utasítás az azok keretében felállít-ott alosztályok (századok) gazdaszati ügyvitelét szabályozza.

7. „Utasítás az étkezési bizottság számára.“ Ez magában foglalja mindazon határozványokat, me-lyek szerint az étkezési bizottságoknak az étkezési pénz, illetőleg az ezért beszerzett czikkeket, a ke-nyeret, kenyérpénzt, anyagjándóságot és dohányt a legénység részére átvenni, kezelni s annak kiszol-gáltatni kell.

8. „A m. k. honvédlövasság és lovasság állo-mányának megállapítása béke s a háború idejére.“ Ezen szabályrendelet tartalma a következő: a m. k. honvédcapatok felosztása és száma, a honvédség béke- és hadi állománya, utaszkok felállítása, sebe-sültvívők és gyógyszeralkik kiképzése, a honvédség fölfegyverzése, a táska- lőszermennyisége, a hadszervezet, az állandósított osztályok kiegészí-tése, a m. k. honvédség kiképzése, állományok az évi gyakorlatokkor összeállítandó csapatoknál, a mozgósítás és végre a leszerelés.

9. „Szabályzat, a m. k. honvédtábornokok, törzs- és főtisztek szabadságoltatására nézve.“ Ezen szabályzat meghatározza, mily tartalmu sza-badságoltásra van a honvédség különféle rendfoko-zatu személyeinek igénye, melyek a szabadságolta-tás idejére kijáró illetékek, mely honvédtábornokok engedélyezhetik a szabadságot, miként kell a szabad-ságoltatási folyamodványokat felszerelni, mily magartásra kötelezve a szabadságoltak, s végre mely határozványok érvényesek a nyugdíjazott és szabadságolt állományu törzs- és főtisztek szabad-ságoltatására nézve.

10. „Temetési rend.“ A közös hadsereg ré-szére legfelsőbb helyen jóváhagyott, és a katonai gyászkeret szervezetét és állományát, valamint a katonai temetési szertartásra vonatkozó más részle-tes rendelkezéseket tartalmazó „temetési rend“, a mennyiben ez a m. k. honvédség szerve-zetének és osztályai létszámának megfelel, a szó-ban forgó szabályrendelettel a honvédségre is kiter-jesztetik.

11. „Szabályzat a m. k. honvédlövasság fegy-vereinek és szerelvényeinek hordmódjára vonatko-zólag.“ Ez a lovasságnál a karabély, forgópisztoly és kardnak gyalog és lóháton való hordmódját, és a tábori lövedénynek a lóvon való elmálházási mód-ját írja le.

12. „Oktatási szabályzat a m. k. honvédlöva-galogság részére.“ A honvédlövasság oktatási sza-bályzata magában foglalja úgy az egyes honvéd betanításáról, valamint az egész századnak zárt és szétosztott harcmódban való kiképezéséről szóló szabályokat.

13. „Gyakorlati szabályzat a m. k. honvéd-lovasság részére.“ A honvédlövasság gyakorlati sza-bályzata magában foglalja, a lovasszázadnak s az annál nagyobb lovasszázadnak alakzataira, mozdulataira, fejlődéseire és vezetésére vonatkozó szabá-lyokat.

14. Utasítás a Werndl-rendszerű gyalogpus-kának a lőszerének szerkezetére, jó karbantartása, vizsgálására, kezelésére és raktározására nézve.“ Ezen utasítás magában foglalja a puska, a lőszer és a puska-szerelék leírását; a puska tisztítása, szétszedése és összerakása körüli eljárást, a puska megvizsgálását, a lőszer jó karba tartását és ke-zelését, a puskák és a lőszer kezelését használat alkalmával, és a raktározási szabályokat.

15. „Utasítás a Werndl-rendszerű karabély-nak és pisztolyoknak s ezek lőszerének szerkezetére, jó karbantartása, vizsgálására, kezelésére és rak-tározására nézve.“ Ugyanazt tartalmazza a kara-bélyra és a m. k. honvédségnél nem rendszeresített Werndl-féle pisztolyra nézve, mint a mi a 14-ik szám alatti utasításban a puskára nézve foglal-tatik.

16. Lő-utasítás a m. k. honvédlövasság számára. A gyalogági lő-utasítás magában foglalja: a puskával való lövésnek czélmódját, a czézés-ban, elcsattantásban és a távbecslésben való gyakor-lást, a czéltáblák nezeit, a lőterek berendezését és a lőszernek czéllövésnél való használatát.

17. „Utasítás a Werndl-rendszerű gyalogpus-kának vizsgálására, átvételére s a csapatok puska-művesei általi kezelésére nézve.“ Ez magában fog-lalja a gyalogpuska szerkezetének teljesen rész-letezett leírását, annak az átvétel előtti megviz-szálását, erőmértését és kipróbálását; azután a pus-káknak a csapatok puskaművesei általi jó kar-bantartását, és kijavítását, azok megjelzését és át-adását.

A szóban forgó utasításban, a gyalogpuska összes alkatrészeit előtűntető mérjegyzet szer-kezeti rajzok és engedély-ábrázatok lévén mel-lékelve, az a puska gyártásnál szlornorméntekül, ille-tőleg a honvédség részére szükséges puska-kész-letek szállítása iránt kötött szerződés alapjául is szolgál.

18. „Utasítás a 5<sup>III</sup> ürméretű hűtöltő pus-kák és karabélyok gyakorlási töltényeinek készítő-sére nézve.“ Ezen utasításban leíratik, miként kell a kilőtt töltényhüveket gyakorlási töltényekké meg-újítani.

A „megújítás“ a hüvelyek kiválogatásából, tisztításából, egyszerűsítéséből, azután a dugaszok sajtolásából, a lőpor betöltéséből és a bedugaszol-lásból áll.

19. „A magyar királyi honvédség számá-ra rendszeresített téglapalánk kemencék leírása.“ Ebben iratik, mily módon kell a Pihall-féle tűz-helyeket felépíteni, és ezeket az elősorolt főző-edények segítségével a kőzetek főzésére hasz-nálni.

Az 1870-ik évben.

20. „Szabályzat a m. k. honvédség hadapró-dait és tisztihelyetteseit illetőleg, továbbá a sza-badságolt tiszti és hadapródi állomásokra jelent-kező egyének számára.“ Ezen szabályzat magában foglalja azon föltételeket, melyek alatt a honvé-dek hadapródi vizsgálatra bocsátottak, továbbá a tisztihelyetteseknek szolgálati állását és teendőit ruházatát, szerelvényét, fegyverzetét és illetékét, azután a megbetegedett hadapródok kórházi gyó-gyítását és ápolását illetőket, azok elszállásolását nősülési és fegyelmi viszonyait, valamint áthelye-zését és tisztekké kinevezését, végre a vizgákról és az érdemsorozatról szóló külön határozvá-nyokat.





# GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főter, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

## könyvnyomdai munkákat.

Alólirt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes be-  
tükkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelvben, körözvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,  
baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

## Felvállal könyvnyomdai munkát is.

### HIVATALOS MUNKÁKRA NEZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve,  
hogy a papirok a legelső papir-gyárakból szereztenek be. és azok **a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak,**  
**a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart,** a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövi-  
debb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottik.

141—\*

## Gámán János örökösei könyvnyomdája.